

7

DISSERTATIO MATHEMATICA,
SPECIMINA QUÆDAM
METHODI
TANGENTIUM
INVERSÆ
SISTENS.

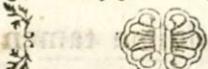
QUAM
CONS. AMPL. FAC. PHIL. ABOËNS.
PRÆSIDE
MAG. JOHANNE HENRICO
LINDQVIST,
MATH. PROF. REG. ET ORD.
PRO GRADU
Publico submittit examini
CAROLUS FRID. MEINANDER,
Wiburgensis.
In Auditorio Superiori die 18. Maii
A. MDCCCLXXXII.
H. A. M. S.

ABOÆ,
Impressa apud Viduam Reg. Acad. Typ. J. C. FRENCKELL.

METHODUS
MATHEMATICA
MULTIPLEX

Methodus directa tangentium ubique facilis,
inversa generalis nulla, ejusque loco tantum particulares
dari possunt regulæ, quarum qui plures collegerit, is
optime de hac Methodo meruisse censebitur.

JAC. BERNOULLI Opp. Tom. I. p. 622.

§. I.

Duplex in Geometria sublimiori occurrit Methodus quæ dicitur *Tangentium*; alia *directa*, alia *inversa*. Illa rationem monstrat, ex data curvæ indeole seu æquatione, ad quodvis ejus punctum inventi tangentem, normalem, radium curvaturæ, & quæ sunt reliqua ex tangentibus dependentia. Hæc vero ex datis tangentium proprietatibus vel aliis quibusvis curvarum affectionibus, relationem inter harum Coordinatas, adeoque rationem easdem construendi detegere docet. Methodo illi directæ perficiendæ jam dudum operam dederunt Mathematici, & invento calculo differentiali, hæc doctrina illud facilime attigit fastigium, ut in ea nihil fere amplius defiderari videatur. Primum Methodi tangentium inversæ specimen debetur Clarissimo Gallorum Mathematico *de Beaune*; & licet ab illo inde tempore egredia fuerit Mathematicorum industria in hac Geometriæ Curvarum parte excolenda, eam tamen in incunabulis quasi jacere adhuc fatendum est. Id enim huic disciplinæ commune est cum calculo integrali, sine quo in illa parum proficere licet, ut quæ hactenus inventæ sint regulæ, quamvis in casibus quam

plurimis, immo innumeris sufficient, minime tamen generales dici mereantur, quum longe plura occurrant problemata, quorum solutio vulgarium regulorum ope minime succedat. Sagacitati igitur Geometrarum relinquitur, in hujusmodi casibus novas, quibus metam contingent, detegere vias. In re tam maxime ardua moliri aliquid, audacissimum certe videbitur; quum vero quædam nobis succurrerint problemata hoc pertinentia, quorum partim nullam a Geometris antea factam mentionem viderimus, partim novæ nobis sese obtulerint solutiones, horum per tractationem, speciminis Academici loco, benigna Tua C. L. venia, publicæ jam luci committere audemus.

§. II.

PROBLEMA. (Fig. I.) *Si Curvæ BM ad quodvis punctum M coordinatæ Orthogonales fuerint AP = x & PM = y , atque ad tangentem ML ex dato puncto A ducta normalis AL = v : ex data relatione inter v & alterutram coordinatarum x vel y invenire indolem curvæ.*

Demissa LK perpendiculari in axem AP, & ex punto m ipsi M infinite propinquo ducta tangente Sm, cui ex dato puncto A fiat normalis SA, tangenti ML occurrens in l, si angulus LMP ($= LAK$) dicatur Φ ; erit ang. SML = $d\Phi$ & (posito sinu toto = 1) $LK = v \sin \Phi$, atque $AK = v \cos \Phi$, adeoque $PK (= PA + AK) = x + v \cos \Phi$ & $ML = \frac{PK}{\sin \Phi}$

$= \frac{x + v \operatorname{Cos} \phi}{\operatorname{Sin} \phi}$, unde, quum sit $dv = Sl = LM \cdot d\phi$, & $y = MP = ML \operatorname{Cos} \phi + LK$, sequentes obtinentur Aequationes: $dv = \frac{(x + v \operatorname{Cos} \phi) d\phi}{\operatorname{Sin} \phi}$ (A) atque $y = \frac{x \operatorname{Cos} \phi + v}{\operatorname{Sin} \phi}$ (B), quarum ope ex data relatione ipsarum v & x invenitur natura curvæ BM. Eadem ratione, facta permutatione Coordinatarum, demonstratur fore: $dv = \frac{(y - v \operatorname{Sin} \phi) d\phi}{\operatorname{Cos} \phi}$ (A') & $x = \frac{y \operatorname{Sin} \phi - v}{\operatorname{Cos} \phi}$ (B'), quæ Aequationes inserviunt curvæ inveniendæ, quando v est functio quædam ipsius y .

Exempl. I. Si $v = x$, erit $dx = \frac{x d\phi (1 + \operatorname{Cos} \phi)}{\operatorname{Sin} \phi}$ (A), & $y = \frac{x (1 + \operatorname{Cos} \phi)}{\operatorname{Sin} \phi}$ (B), adeoque $dx = y d\phi$.

Quum vero sit $dx = dy \operatorname{Tang} \phi$, erit $\frac{dy}{y} = \operatorname{Cotg} \phi d\phi$, & facta integratione, $y = C \operatorname{Sin} \phi$ (denotante C quantitatem constantem arbitrariam). Hoc ipsis y valore substituto in æqu. B, prodit $x = \frac{C \operatorname{Sin} \phi^2}{1 + \operatorname{Cos} \phi} = C(1 - \operatorname{Cos} \phi)$. Erit igitur $C^2 \operatorname{Sin} \phi^2 = y^2$ & $C^2 \operatorname{Cos} \phi^2 = C^2 - 2Cx + x^2$; unde (ob $\operatorname{Sin} \phi^2 + \operatorname{Cos} \phi^2 = 1$) obtinetur $y^2 = 2Cx - x^2$, æquatio ad Circulum.

Exempl. 2. Si $v = x + a$, fit $dx = \frac{xd\phi(1+Cos\phi)}{Sin\phi}$

$\frac{d}{2 Sin \frac{1}{2} \Phi^2} \frac{xd\phi(1+Cos\phi)}{2 Sin \frac{1}{2} \Phi^2 Sin\phi} = \frac{a Cotg\phi d\phi}{2 Sin \frac{1}{2} \Phi^2}$ seu

$\frac{d}{2 Sin \frac{1}{2} \Phi^2} \frac{(\frac{1}{2} a + x) Cos \frac{1}{2} \Phi d\phi}{2 Sin \frac{1}{2} \Phi^3} = - \frac{ad\phi}{2 Sin\phi}$, cu-

jus integrale est $\frac{\frac{1}{2} a + x}{2 Sin \frac{1}{2} \Phi^2} \equiv C - \frac{1}{2} a L Tang \frac{1}{2} \Phi$
 (designante L Logarithmum hyperbolicum), quæ æquatio collata cum $y = \frac{x(1+Cos\phi)+a}{Sin\phi}$ exhibet
 indolem curvæ, quæ quidem, nisi fuerit $a = 0$ (*Exempl. 1.*) semper erit transcendens.

Exempl. 3. Si $v = nx + a$, erit $dx = \frac{xd\phi(1+nCos\phi)}{n Sin\phi} + \frac{a Cos\phi d\phi}{n Sin\phi}$ (A), quæ æqua-

tio ope multiplicatoris $\frac{Cos \frac{1}{2} \Phi \frac{1-n}{n}}{2 Sin \frac{1}{2} \Phi \frac{1+n}{n}}$ per se integrabilis redditur. Facta vero integratione prodit: $\frac{a}{1+n}$

$+ x = \frac{2a}{1-n} Sin \frac{1}{2} \Phi^2 + 2C Sin \frac{1}{2} \Phi^2 Tang \frac{1}{2} \Phi \frac{1-n}{n}$

Ex hac æquatione comparata cum $y = \frac{x(n+Cos\phi)+a}{Sin\phi}$ (B),

(B), innotescit relatio Coordinatarum x & y adeoque natura ipsius Curvæ BM , quam patet semper fore Algebraicam, nisi fuerit $n = 1$ (Exempl. 2.)

Scholion 1. Si in æquatione supra allata $y = \frac{x \operatorname{Cos} \phi - v}{\operatorname{Sin} \phi}$, pro $\operatorname{Sin} \phi$ & $\operatorname{Cos} \phi$ substituantur horum valores $\frac{dx}{\sqrt{dx^2 + dy^2}}$ & $\frac{dy}{\sqrt{dx^2 + dy^2}}$, oritur $y dx - x dy = v \sqrt{dx^2 + dy^2}$, adeoque $\frac{du}{ux} = \frac{xy \pm v \sqrt{x^2 + y^2 - v^2}}{x^2 - v^2}$, unde quoties fuerit v functio aliqua alterutrius ipsarum x & y , facta integratione statim obtinetur ipsa æquatio curvæ. Quum vero in plerisque casibus difficillimam fore constat integrationem æquationis hujus differentialis, commodior sœpissime erit Methodus supra exposita inveniendi relationem inter curvæ coordinatas.

Scholion 2. Ope æquationum illarum A & B , inveniri etiam potest natura curvæ, quoties fuerit v functio quæcunque anguli ϕ . Facta enim reductione obtinetur: $x = \frac{dv \operatorname{Sin} \phi}{d\phi} - v \operatorname{Cos} \phi$, & $y = \frac{dv \operatorname{Cos} \phi}{d\phi} + v \operatorname{Sin} \phi$, unde ope anguli ϕ datur relatio ipsarum x & y , & quidem absque omni integratione; quod unico exemplo illustrasse sufficiat. Si fuerit $v \operatorname{Cos} \phi$ (seu AK) = a , adeoque locus puncti L recta positione

tione data KL , erit $\frac{dv}{d\phi} = \frac{a \sin \phi}{\cos \phi}$ adeoque $x = a (\tan \phi - 1)$ & $y = 2a \tan \phi$, unde obtinetur $y^2 = 4a(x + a)$. Curva igitur hæc erit Parabola conica, cujus Focus est A & vertex K .

Scholion 3. Generatim etiam eadem Methodo solvi potest problema hoc pro datis quibusvis angulis MPN & MLA . Si scilicet dato Coordinatarum angulo $MPN = \alpha$, & ex dato puncto A ducta AL , quæ cum tangente ML efficiat angulum quemvis constantem $ALM = \lambda$, detur relatio inter $AL = v$ & alterutram Coordinatarum $AP = x$ vel $PM = y$; (posito ang. $LMP = \Phi$, adeoque $LAK = \lambda - \alpha + \Phi$) inveniuntur æquationes: $dv = \frac{(v \sin \lambda \cos \Phi + x \sin \alpha) d\phi}{\sin \lambda \sin \phi}$

$$= \frac{(y \sin \alpha - v \sin \lambda \cos(\alpha - \Phi)) d\phi}{\sin \lambda \sin(\alpha - \Phi)}, \text{ & } y =$$

$$\frac{v \sin \lambda + x \sin(\alpha - \Phi)}{\sin \Phi} \text{ vel } x = \frac{y \sin \Phi - v \sin \lambda}{\sin(\alpha - \Phi)},$$

quarum ope indoles curvæ innotescit. Si vero fuerit v functio aliqua anguli Φ , absque ulla integracione indagari potest relatio inter x & y ex æquationibus:

$$x = \frac{\sin \lambda}{\sin \alpha} \left(\frac{dv \sin \phi}{d\phi} - \cos \phi \right), \text{ & } y =$$

$$\frac{\sin \lambda}{\sin \alpha} \left(\frac{dv \sin \alpha - v}{d\phi} + v \cos \alpha - \Phi \right).$$

§. III.

PROBLEMA. (Fig. 1.) Si ex dato punto A ad quamvis curvæ BM tangentem ML ducatur normalis AL ; ex data relatione ipsarum $AL = v$ & $ML = t$, invenire curvam.

Sint curvæ BM coordinatæ orthogonales $AP = x$ & $PM = y$, atque ex dato punto A ducatur tangentî parallela sive normali curvæ MN perpendicularis AQ , ordinatæ PM occurrens in O . Si angulus LMP ($\equiv MNP = AOP = MOQ$) dicatur Φ , (posito sinu toto $= 1$), erit $OP = x \operatorname{Cotg} \Phi$, & $AO = \frac{x}{\operatorname{Sin} \Phi}$, unde $MO = y - x \operatorname{Cotg} \Phi$ adeoque $OQ = MO \operatorname{Cosf} \Phi = y \operatorname{Cosf} \Phi - \frac{x \operatorname{Cosf} \Phi}{\operatorname{Sin} \Phi}$, & $MQ \equiv MO \operatorname{Sin} \Phi$ seu $v = y \operatorname{Sin} \Phi - x \operatorname{Cosf} \Phi$, atque $t (\equiv AO + OQ) = y \operatorname{Cosf} \Phi + x \operatorname{Sin} \Phi$, quibus valoribus substitutis in data æquatione pro t & v , & extermi-
natis functionibus anguli Φ ope æquationis $\frac{dx}{dy} =$
tang Φ , obtinetur æquatio differentialis inter x & y ,
quæ integrata exhibet æquationem curvæ quæsitam.

Facilius autem plerumque fit hujus Problematis solutio ope ordinatarum AM ex dato polo A prouidentium. Si namque fuerit $AM = u$, atque intercep-
ptus ab AM & recta positione data AK angulus MAK $\equiv z$, nec non ang. $AML \equiv \psi$; erit $v = u \operatorname{Sin} \psi$ &
B
 $t =$

10

$t = u \operatorname{Cos} \psi$, quibus substitutis in data æquatione, relationem ipsarum t & v exprimente, inveniatur $\operatorname{tg} \psi = U$ functioni cuidam ipsius u , unde porro, quum in genere sit $udz = du \operatorname{tang} \psi$, obtinetur $z = \int \frac{du}{u}$. Ex hac æquatione ulterius, si ita placuerit, erui facile potest alia pro coordinatis orthogonalibus x & y , quoniam est $\operatorname{tang} z = -\frac{y}{x}$ & $u = \sqrt{x^2 + y^2}$.

Exempl. 1. Si fuerit $mt + nv = a$, erit $m \operatorname{Cos} \psi + n \operatorname{Sin} \psi = \frac{a}{u}$, unde si ponatur $(m^2 + n^2) u^2 - a^2 = s^2$, adeoque $u^2 = \frac{s^2 + a^2}{m^2 + n^2}$, invenitur $\operatorname{tg} \psi$ seu $U = \frac{mn(a^2 + s^2) \pm (m^2 + n^2) as}{m^2 a^2 - n^2 s^2} = \frac{na \mp ms}{ma \mp ns}$ & $\frac{du}{u} = \frac{s ds}{a^2 + s^2}$, adeoq; $\frac{U du}{u} = dz = \frac{ads}{a^2 + s^2} \pm \frac{mds}{ma \mp ns}$ cuius integrale est $z = C \mp \operatorname{Arc. Tg} \frac{s}{a} - \frac{m}{n} \operatorname{Log}(ma \mp ns)$. Ex hac æquatione collata cum $u^2 = \frac{s^2 + a^2}{m^2 + n^2}$ facile invenitur constructio curvæ quæsitæ.

Exempl. 2. Si quæratur curva BM talis, ut sit $tv = 2a^2$, erit $u = \frac{2a}{\sqrt{\operatorname{Sin} 2\psi}}$, & $\frac{du}{u} = -\operatorname{Cotg} 2\psi d\psi$ adeo-

adeoque $dz = - \operatorname{Tang} \psi \operatorname{Cotg} 2\psi d\psi = - d\psi + \frac{d\psi}{2 \operatorname{Cof} \psi}$. Hinc integrando invenitur $z = C - \psi + \frac{1}{2} \operatorname{tg} \psi$ (adeoque $\varphi + C = \frac{1}{2} \operatorname{Tg} \psi$); unde patet constructionem hujus curvæ ex quadratura Circuli pendere.

Scholion. In genere si ex puncto fixo A ducta recta AL cum tangente ML efficiat datum angulum $\angle ALM = \lambda$, & detur relatio ipsarum $AL = v$ & $ML = t$, retentis de cætero prioribus denominationibus, ad investigandam indolem curvæ sequentes conducunt formulæ: $v = \frac{u \operatorname{Sin} \psi}{\operatorname{Sin} \lambda}$, $t = \frac{u \operatorname{Sin} (\lambda + \psi)}{\operatorname{Sin} \lambda}$ atque $du \operatorname{tg} \psi = u dz$, quarum veritas vel ex sola inspectione triangulorum LMA & Mrm facile patet.

§. IV.

THEOREMA. (Fig. 1.) *Si curvæ BM ad punctum quodvis M Radius osculi sit RM, qui (productus si opus fuerit) secet in N rectam positione datam AN, & ex dato hujus puncto A ad tangentem ML, nec non ex puncto curvæ M ad rectam AN ducantur perpendiculares AL, MP respective; erit Radius osculi RM ad resectam AN, ut fluxio ipsius AP ad fluxionem ipsius AL.*

Demonstr. Sumta portione curvæ Mm infinite parva, si ducantur Rm , AM , Am , atque tangentи mS perpendicularis AS , nec non ipsiis AN , MP , MR & Am respective perpendicularares mp , Mq , AQ & Mr , sitque $AP = x$, $PM = y$, $AM = u$ & $AL = v$; erit

$RM = \frac{udu}{dv}$ [quoniam ob $\Delta SIm \propto \Delta MRm$ est $Sl (=dv) : Mm : Sm (=LM) : MR$ atque ob $\Delta Mqm \propto \Delta MLA$, $Mm : rm (=du) :: AM (=u) : LM$, ergo ex aequo $dv : du :: u : RM$]. Porro ob $\Delta Mqm \propto \Delta MPN$, erit $Mq (=dx) : qm (=dy) :: MP (=y) : PN$, quamobrem $PN = \frac{ydu}{dx}$, adeoque $AN = \frac{ydy}{dx} = \frac{xdu + udu}{dx}$. Quum vero sit $u^2 = x^2 + y^2$ & hinc $udu = xdx + ydy$, erit $AN = \frac{udu}{dx}$; quare $RM : AN :: \frac{udu}{dv} : \frac{udu}{dx} :: dx : dv$. Q. E. D.

Aliter & brevius idem sic evincitur: quum ob $\Delta SIm \propto \Delta MRm$, sit $Sl (=dv) : Mm : Sm (=AQ) : RM$ & ob $\Delta Mqm \propto \Delta AQN$, $Mm : Mq (=dx) :: AN : AQ$, erit ex aequo $dv : dx :: AN : RM$. Q. E. D.

§. V.

PROBLEMA. (Fig. i.) *Invenire curvam BM, cuius Radius quivis osculi RM ad portionem AN, quam ex data positione recta resecat, sit in data ratione: RM: AN:: r: n.*

Iisdem ac in §. IV. positis, quum per Theorema allatum sit $RM : AN : dx : dv$, erit $dv = ndx$, adeoque $v = a + nx$ (designante a constantem quamvis

arbi-

arbitrariam); unde indoles curvæ facile invenitur (§. II.). Si itaque Ang. MNA dicatur ϕ , pro $n \geq 1$ vel

$$\leq 1 \text{ erit } \frac{a}{1+n} + x = \frac{2a \sin^{\frac{1}{2}} \phi^2}{1-nn} + 2C \sin^{\frac{1}{2}} \phi^2$$

$$\operatorname{Tang}^{\frac{1}{2}} \phi \frac{1-n}{n} \text{ atque } y = \frac{x(n + \operatorname{Cos} \phi) + a}{\sin \phi} \quad (\S. II.)$$

Exempl. 3.). Si vero fuerit $RM = AN$ seu $n = 1$, erit (§. II. Ex. 2.) $\frac{1}{2}a + x = 2 \sin^{\frac{1}{2}} \phi^2 (C - \frac{1}{2}a L \operatorname{tg}^{\frac{1}{2}} \phi)$ & $y = \frac{x(1 + \operatorname{Cos} \phi) + a}{\sin \phi}$, nisi sumatur $a = 0$, quo in easu curva quæsita erit circulus (§. II. Ex. 1.)

Scholion 1. Quoniam sumta x uniformiter fluente, seu $d^2x = 0$, sit Radius curvaturæ $RM = \frac{(dx^2 + dy^2)^{\frac{3}{2}}}{-dx d^2y}$ & $AN = x + \frac{ydy}{dx}$, methodo vulga-

ri pro curva quæsita obtinetur æquatio differentialis: $n(dx^2 + dy^2)^{\frac{3}{2}} + (xdx + ydy)d^2y = 0$, quæ quidem integrationem admittit, calculum vero prolixiorem supponit, quare solutionem a nobis allatam huic præferendam autumamus.

Scholion 2. Si resecta AN dicatur p & normalis $MN s$, adsumta dp constante, erit generatim Radius osculi $RM = s - \frac{dp - ds^2}{d's^3}$ (descripto enim centro R arcu Nt , & posita $dp = Nn$, erit $tn = ds = dp \operatorname{Cos} \phi$, adeoque $\operatorname{Cos} \phi = \frac{ds}{dp}$ & $d\phi = -\frac{d^2s}{dp^2}$)

$\frac{d^2 s}{\sqrt{dp^2 - ds^2}}$, nec non $Nt = dp \sin \phi = \sqrt{dp^2 - ds^2}$.
 Est vero $RM - s = NR = \frac{Nt}{d\phi} = \frac{dp^2 - ds^2}{-a^2 s}$; Ergo
 $RM = s - \frac{dp^2 - ds^2}{d^2 s}$). Hoc adhibito Radii oscu-
 li valore, præsens Problema, in quo ponitur $RM : p :: 1 : n$, ad sequentem redigitur æquationem differen-
 tio-differentialem: $(p - ns) \cdot d^2 s + n(d p^2 - d s^2) = 0$, cuius mox patet primum integrale fore: $(p - ns) ds - (C + s - np) dp = 0$, quæ æquatio differen-
 tialis primi gradus per Methodos cognitas ulterius integrari potest. Hac peracta integratione invenitur
 relatio ipsarum s & p , unde quum sit $\frac{ds}{dp} = \operatorname{Cos} \phi$, fa-
 cile innotescit ratio construendi curvam quæsitam o-
 pe æquationum $y = s \sin \phi$ & $x = p - s \cos \phi$.

§. VI.

THEOREMA. (Fig. 2.) *Si Curva BP sit tractoria ad AM (ita ut ad quodvis illius punctum P ducta tangens PM, huic occurrens in M, sit constans seu PM = a) & ad puncta correspondentia P & M utriusque linea ducantur normales PR & MC: punctum occursum harum R erit centrum circuli tractoriæ in P osculantis.*

Demonstr. Sumta portione curvæ Pp infinite parva, ducatur ex p alia tangens tractoriæ pm & cen-

15

centro P per M describatur arcus circuli Mn . Quum igitur sint anguli AMR , MPR & Mm singuli recti, ideoque $PRM = PMA = Mm$, erit $\Delta Mm \sim \Delta MRP$, quamobrem $Mn : nm :: MP : PR$. Sunt vero (hypoth.) tangentes PM & pm aequales adeoque etiam $pm = Pn$, unde $Pp = mn$. Erit itaque $Mn : Pp :: MP : PR$ & $\frac{Mn}{MP} = \frac{Pp}{PR}$. Sed $\frac{Mn}{MP} = \text{ang. } MPm$, & junctis R, p , pariter est $\frac{Pp}{PR} = \text{ang. } PRp$; quare anguli MPm & PRp aequaliter sunt, adeoque etiam ang. $Rpm = RPM = \text{recto}$. Unde quum Normales ad curvam sint ambae PR & pR , & quidem infinite vicinæ, punctum occursum harum R erit centrum circuli, curvam BP in P osculantis. Q. E. D.

Cor. 1. Si fuerit curvæ AM ad punctum M radius curvaturæ $MC = R$, & ponatur $AM = z$, nec non $MR = y$; erit $\frac{a R dy}{\sqrt{y^2 - a^2}} = (R - y) dz$. Ducta enim Cm , cui in r occurrat pR producta, & centro C descripto arcu Rq ; ob angulos Rqr & RPM rectos nec non ang. $Rrq = PRM$, erit $\Delta Rqr \sim \Delta RPM$, unde $Rq : rq (= dy) :: PM (= a) : PR (= \sqrt{y^2 - a^2})$
 $\frac{adu}{\sqrt{y^2 - a^2}} = Rq$. Porro ob similitudinem sectorum RCq & MCm , est $Mm (= dz) : Rq (= \frac{adu}{\sqrt{y^2 - a^2}}) :: CM$

$\therefore CM (= R) : CR (= R - y)$; quare $\frac{aRdy}{\sqrt{y^2 - a^2}} = (R - y) dz$, ex qua æquatione, data Curva AM adeoque relatione ipsarum R & z , si inveniatur y , hujus ope facile construи poterit tractoria BP.

Cor. 2. Quum ob $\Delta Mmn \sim \Delta MRP$ sit $Mm : Mn :: MR : MP$, adeoque $\frac{Mm}{MR} = \frac{Mn}{MP} = \text{ang. } MPn$ $= (\text{dem}) \text{ ang. } PRp$, atque $\frac{Mm}{MC} = \text{ang. } MCm$, sequitur esse $\text{ang. } PRp : \text{ang. } MCm :: MC : MR$.

§. VII.

PROBLEMA. *Invenire Evolutam Tractoriæ simplicis.*

Si (Fig. 2.) BP fuerit Tractoria simplex, (pro qua igitur erit AM linea recta, adeoque MR & mr parallelæ), erunt AM & MR coordinatæ orthogonales Evolutæ DR. Retentis igitur iisdem ac in §. præced. denominationibus, ob Radium R infinitum adeoque $R - y = R$, erit (§. VI. Cor. 1.) $\frac{ady}{\sqrt{y^2 - a^2}} = dz$, unde $\frac{C + z}{a} = \int \frac{dy}{\sqrt{y^2 - a^2}} = \text{Log} \frac{y + \sqrt{y^2 - a^2}}{a}$ seu $a N \frac{C + z}{a} = y + \sqrt{y^2 - a^2}$, designante N numerum, cuius Logarithmus hyperbolicus est = 1.

Cor.

Cor. 1. Si curvæ hujus ad punctum R sit Radius osculi KR, erunt sectores RKR, PRP similes, quare $KR:PM::Rr:Mn$ & $\Delta Rrq \sim \Delta MRP$, $PM:MR::Rq (=Mm):Rr$; ergo ex aequo $KR:MR::Mm:Mn$. Quumque ob $\Delta Mnm \sim \Delta MPR$ sit $Mm:MN::MR:MP$, erit $KR:MR::MR:MP$, adeoque
Radius osculi KR $= \frac{y^2}{a}$.

Cor. 2. Quadratura hujus curvæ facilis inventu est. Quum enim sit $dz = \frac{ady}{\sqrt{y^2 - a^2}}$, erit $\int dy dz = \int \frac{ady}{\sqrt{y^2 - a^2}} = a \sqrt{y^2 - a^2} + C = 2 \Delta MPR + C'$, denotante C' spatium quodvis constans:

§. VIII.

PROBLEMA. Invenire Tractoriam Circuli.

Sit (Fig. 2.) AM Circulus centro C radio CM $= b$ descriptus, cujus quæritur Tractoria BP, pro qua sit longitudo tangentis PM $= a$. Positis ut antea arcu AM $= z$ & MR $= y$, erit $dz = \frac{abdy}{(b-y)\sqrt{y^2-a^2}}$ (*§. VI. Cor. 1.*), quæ formula, facto $y = \sqrt{y^2 - a^2} = v$ seu $y = \frac{a^2 + v^2}{2v}$, ad rationalitatem perducitur;

hac enim substitutione obtinetur $dz = \frac{2abd v}{a^2 - 2bv + v^2}$,
cujus

